

Dokument s plenarne sjednice

A9-0434/2023

12.12.2023

IZVJEŠĆE

o zaštiti financijskih interesa Europske unije – borba protiv prijevara – godišnje izvješće za 2022.
(2023/2045(INI))

Odbor za proračunski nadzor

Izjestiteljica: Maria Grapini

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	27
PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJICA PRIMILA INFORMACIJE	28
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	29
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	30

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o zaštiti financijskih interesa Europske unije – borba protiv prijevara – godišnje izvješće za 2022.

(2023/2045(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 310. stavak 6. i članak 325. stavak 5. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
- uzimajući u obzir izvješće Komisije od 27. srpnja 2023. naslovljeno „34. godišnje izvješće o zaštiti financijskih interesa Europske unije i borbi protiv prijevara – 2022.” (COM(2023)0464)) (izvješće PIF 2022.),
- uzimajući u obzir izvješće Europskog ureda za borbu protiv prijevara (OLAF) za 2022.¹ i godišnje izvješće Nadzornog odbora OLAF-a za 2022.²,
- uzimajući u obzir godišnje izvješće Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) za 2022. objavljeno 1. ožujka 2023.,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije (Uredba o uvjetovanosti)³,
- uzimajući u obzir presude Suda Europske unije od 16. veljače 2022. u predmetima C-156/21⁴ i C-157/21⁵ i zaključke Suda da je mehanizam uvjetovanosti u pogledu vladavine prava u skladu s pravom EU-a,
- uzimajući u obzir prijedlog Komisije od 18. rujna 2022. za provedbenu odluku Vijeća o mjerama za zaštitu proračuna Unije od povreda načela vladavine prava u Mađarskoj (COM(2022)0485),
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike⁶ (Uredba o zajedničkim odredbama),

¹ OLAF, 23. izvješće Europskog ureda za borbu protiv prijevara, od 1. siječnja do 31. prosinca 2022., 2022.

² [Izvješće o aktivnostima nadzornog odbora OLAF-a – 2022., SL C 225, 27.6.2023., str. 1.](#)

³ [SL L 433 I, 22.12.2020., str. 1.](#)

⁴ Presuda Suda od 16. veljače 2022., Mađarska protiv Parlamenta i Vijeća, C-156/21, ECLI:EU:C:2022:97;

⁵ presuda Suda od 16. veljače 2022., Poljska protiv Parlamenta i Vijeća, C-157/21, ECLI:EU:C:2022:98.

⁶ SL L 231, 30.6.2021., str. 159.

- uzimajući u obzir Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 16. svibnja 2022. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije (COM(2022)0223),
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevара počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima⁷ (Direktiva PIF),
- uzimajući u obzir Izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću naslovljeno „Drugo izvješće o provedbi Direktive (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevара počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima” (COM(2022)0466),
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije⁸,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 13. srpnja 2022. naslovljenu „Izvješće o vladavini prava za 2022.” (COM(2022)0500),
- uzimajući u obzir studiju naslovljenu „Strengthening the fight against organised crime: Assessing the legislative framework” (Jačanje borbe protiv organiziranog kriminala: Procjena zakonodavnog okvira), objavljeno u prosincu 2022.⁹,
- uzimajući u obzir izvješće naslovljeno „Assessing the Threats to the NextGenerationEU (NGEU) fund – A Joint Europol-OLAF Report” (Procjena prijetnji fondu NextGenerationEU (NGEU) – Zajedničko izvješće Europol-a i OLAF-a), objavljeno 6. lipnja 2023.,
- uzimajući u obzir završnu napomenu Europskog ombudsmana „Closing note on the Strategic Initiative concerning the transparency and accountability of the Recovery and Resilience Facility” (Završna napomena o strateškoj inicijativi za transparentnost i odgovornost Mehanizma za oporavak i otpornost) od 12. rujna 2023. u vezi s predmetom SI/6/2021/PVV, otvorenim 24. veljače 2022.,
- uzimajući u obzir Godišnje izvješće o radu Europskog revizorskog suda za 2022. objavljeno 4. svibnja 2023.,
- uzimajući u obzir pregled Europskog revizorskog suda br. 04/2023 od 6. srpnja 2023. naslovljen „Digitalizacija upravljanja sredstvima EU-a”,
- uzimajući u obzir tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 06/2023 od 13. ožujka 2023. naslovljeno „Sukobi interesa u vezi s rashodima EU-a za koheziju i poljoprivredu – Uspostavljen je relevantni okvir, no postoje nedostaci u transparentnosti i mjerama za otkrivanje”,

⁷ [SL L 198, 28.7.2017., str. 29.](#)

⁸ SL L 305, 26.11. 2019., str. 17.

⁹ Europska komisija, Glavna uprava za migracije i unutarnje poslove, Blondes, E., Disley, E., Hulme, S. i dr., Studija „Strengthening the fight against organised crime: Assessing the legislative framework” (Jačanje borbe protiv organiziranog kriminala: Procjena zakonodavnog okvira), Ured za publikacije Europske unije, 2022.

- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/785 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavi programa Unije za borbu protiv prijevара i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 250/2014¹⁰,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 23. studenoga 2021. s preporukama Komisiji o digitalizaciji europskog izvješćivanja, praćenja i revizije¹¹,
 - uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 14. prosinca 2020. o preispitivanju Europske unije u okviru Mehanizma za preispitivanje provedbe Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije (UNCAC) (COM(2020)0793),
 - uzimajući u obzir svoju preporuku od 17. veljače 2022. upućenu Vijeću i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku o korupciji i ljudskim pravima¹²,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. siječnja 2023. o zaštiti financijskih interesa EU-a – borba protiv prijevара – godišnje izvješće za 2021.¹³,
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A9-0434/2023),
- A. budući da, u skladu s obvezom utvrđenom u članku 325. stavku 5. UFEU-a, Komisija svake godine u suradnji s državama članicama EU-a podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o mjerama poduzetima za provedbu tog članka (poznato kao izvješće PIF);
 - B. budući da bi razumna javna potrošnja i zaštita financijskih interesa EU-a trebali biti ključni elementi politike EU-a kako bi se povećalo povjerenje građana osiguravanjem da se novac poreznih obveznika koristi ispravno i učinkovito;
 - C. budući da se izvješće PIF temelji na informacijama koje su dostavile države članice, uključujući podatke o otkrivenim nepravilnostima i prijevarama; budući da se u izvješću PIF moraju uzeti u obzir financijske posebnosti svake države članice i osigurati potrebna fleksibilnost u tom pogledu;
 - D. budući da broj otkrivenih i prijavljenih nepravilnosti koje se smatraju prijevaram pokazuje rezultate napora država članica u borbi protiv prijevара i drugih nezakonitih aktivnosti te se ne bi trebao tumačiti kao pokazatelj razine prijevара u državama članicama;
 - E. budući da sa svim državama članicama treba postupati ispravno i objektivno;
 - F. budući da su u zaštitu proračuna EU-a uključene različite razine i akteri putem sprečavanja plaćanja (prekid i obustava plaćanja), otkrivanja, financijskih ispravaka i povrata nepropisno isplaćenih sredstava;

¹⁰ [SL L 172, 17.5.2021., str. 110.](#)

¹¹ SL C 224, 8.6.2022., str. 11.

¹² SL C 342, 6.9.2022, str. 295.

¹³ SL C 214, 16.6.2023, str. 133.

- G. budući da se sustavom ranog otkrivanja i isključenja proračun EU-a štiti od rizika nesolventnosti, nemara, prijevare ili nepravilnosti koje su počinili privatni subjekti;
- H. budući da se mehanizam uvjetovanosti u pogledu vladavine prava primjenjuje na cjelokupni proračun EU-a i omogućuje poduzimanje mjera u slučajevima kršenja načela vladavine prava koja utječu ili bi mogla ozbiljno utjecati na dobro financijsko upravljanje proračunom EU-a ili na financijske interese EU-a;
- I. budući da su poštovanje vrijednosti na kojima se temelji Unija i temeljnih prava te poštovanje Povelje Europske unije o temeljnim pravima preduvjeti za pristup financijskim sredstvima EU-a;
- J. budući da prijevare i korupcija predstavljaju stalnu opasnost za integritet donošenja odluka;
- K. budući da članak 22. Uredbe (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost¹⁴ (Uredba o Mehanizmu za oporavak i otpornost) sadržava odredbe o zaštiti financijskih interesa EU-a;
- L. budući da se različite razine digitalizacije u državama članicama trebaju riješiti stvaranjem ujednačenijih, interoperabilnih i usporedivih administrativnih sustava i sustava izvješćivanja u EU-u, koji su funkcionalni i potrebni za temeljitu sveobuhvatnu analizu i učinkovito sprečavanje nepravilnosti te borbu protiv prijevara i korupcije; budući da je države članice potrebno potaknuti da se istodobno koriste alatima za rudarenje podataka na razini EU-a kao što su Arachne ili Sustav ranog otkrivanja i isključenja (EDES);
- M. budući da je alat Arachne dobrovoljan, iako se već u velikoj mjeri koristi u kohezijskoj politici i uvodi za potrošnju u poljoprivredi, te bi njegovo obvezno korištenje, kako je Parlament opetovano tražio, bio važan korak naprijed;
- N. budući da je različitost pravnih i administrativnih sustava u državama članicama nepovoljna okolnost i da je to pitanje potrebno na pravilan način riješiti kako bi se mogli stvoriti jedinstveniji, interoperabilniji i usporediviji administrativni sustavi i sustavi izvješćivanja u EU-u kako bi se učinkovito sprečavale i suzbijale prijevare i korupcija te prevladale nepravilnosti;
- O. budući da je suradnja s međunarodnim partnerima i globalnim financijskim institucijama ključna za zaštitu sredstava EU-a koja se troše izvan Europe i prihodovnu stranu proračuna EU-a;

Opće napomene

1. pozdravlja izvješće PIF za 2022. i analize koje su u njemu predstavljene;
2. dijeli mišljenje Komisije da se sprečavanje i otkrivanje prijevara te praćenje mehanizama za povrat nezakonito prisvojenih sredstava mora oslanjati na daljnju

¹⁴ [SL L 57, 18.2.2021., str. 17.](#)

digitalizaciju i upotrebu najsuvremenije tehnologije koja se temelji na tehnikama strojnog učenja kako bi se povećala dostupnost, interoperabilnost, upotreba podataka o mogućim slučajevima prijave te upravljanje njima; ističe da je potrebno uspostaviti učinkovito upravljanje borbom protiv prijave i učinkovite postupke usmjerene na rezultate te odgovarajuće opremljene strukture kako bi se osigurala suradnja i koordinacija između svih sastavnica strukture za borbu protiv prijave i relevantnih aktera; smatra da je u tu svrhu potrebno osigurati potrebno digitalno i postupovno stručno znanje službenicima odgovornima za različite komponente strukture za borbu protiv prijave;

3. podsjeća da je za osiguravanje visoke razine zaštite u pogledu financijskih interesa EU-a ključna čvrsta suradnja između tijela koja provode administrativne istrage i tijela koja provode kaznene istrage i na razini EU-a i na razini država članica;
4. cijeni napore koje je Komisija uložila kako bi predvidjela objavljivanje godišnjeg izvješća o zaštiti financijskih interesa, kojim se omogućuje usvajanje rezolucije Parlamenta unutar godine $n + 1$, a napomene i preporuke sadržane u njemu postaju aktualnije;
5. cijeni poboljšanu sveukupnu usklađenost zakonodavstva o borbi protiv prijave diljem EU-a nakon mjera koje su države članice poduzele za pravilno prenošenje pravila EU-a u nacionalne sustave; izražava zabrinutost zbog činjenice da, u nekim aspektima, situacija i dalje nije optimalna, posebno u pogledu otkrivanja i prijavljivanja sumnji na prijave i nepravilnosti te njihova praćenja, pri čemu su razlike među državama članicama i dalje vrlo značajne;
6. naglašava da su prevencija i komunikacija presudni za borbu protiv korupcije i prijave te da bi Europska komisija trebala podupirati države članice pri provedbi učinkovitih mjera u tim područjima;
7. slaže se s Komisijom da bi analizu rizika od prijave trebalo poboljšati kako bi se procijenilo je li prijavljivanje niskih razina prijave posljedica stvarno niske pojave povreda zakona ili posljedica slabog otkrivanja;
8. žali zbog činjenice da u mnogim državama članicama nacionalna tijela ne prate uvijek preporuke Komisije i OLAF-a, ne izvješćuju iscrpno niti pravodobno usvajaju priznate dobre prakse; ističe da je u mnogim državama članicama iznimno visok postotak nepravilnosti koje su još uvijek klasificirane kao sumnje na prijave mnogo godina nakon što su prvotno prijavljene, čak i kad je riječ o slučajevima koji su označeni kao zaključeni; smatra da takve situacije upućuju na nedostatak odgovarajućih daljnjih mjera, nedostatne resurse ili nedovoljnu osposobljenost, komunikacijske nedostatke ili neučinkovite kanale za podnošenje prijave, slabu suradnju i koordinaciju ili čak neopravdanu odgodu reklasificiranja nepravilnosti kao prijave kako bi se utjecalo na statističko izvješćivanje;
9. ističe da bi u takvim slučajevima Komisija trebala podupirati države članice u debirokratizaciji postupka otkrivanja prijave, praćenja i izvješćivanja o prijavama;
10. predlaže da bi i EU i nacionalna tijela trebali poboljšati suradnju i promicati veću upotrebu digitalnih alata u borbi protiv prijave;

11. napominje da se broj slučajeva prijevара i nepravilnosti koje su prijavila nadležna tijela EU-a i nacionalna tijela – ukupno 12 455 – neznatno povećao 2022. u odnosu na 2021.; primjećuje da se pogođeno financiranje povezano s tim slučajevima 2022. smanjilo na 1,77 milijardi EUR (s 2,05 milijardi 2021.); smatra da su te brojke i dalje iznimno visoke i da predstavljaju znatan gubitak za proračun EU-a;
12. svjestan je da usporedba izvješćivanja o nepravilnostima iz godine u godinu ne nudi uvijek pouzdanu analizu trendova i obrazaca zbog višegodišnjeg ciklusa provedbe brojnih programa; smatra da je usporedba s petogodišnjim prosjekom prikladnija za utvrđivanje situacija u stvarnom vremenu; u tom kontekstu cijeni činjenicu da se u izvješću PIF za 2022. često upućuje na rezultate za razdoblje 2018. – 2021.;
13. smatra da je uključivanje civilnog društva u borbu protiv prijevара od ključne važnosti za poboljšanje sprečavanja i otkrivanja prijevара te da to podrazumijeva potporu istraživačkom novinarstvu, koje može biti učinkovito ako mu se pruži jednostavan i primjeren pristup informacijama o projektima, korisnicima i plaćanjima; posebno naglašava važnu ulogu medija i istraživačkih novinara u borbi protiv korupcije; ponavlja da poboljšana i dosljedna razina zaštite novinara i zviždača diljem Unije pomaže u suzbijanju širenja supkulture nekažnjavanja, šutnje i zavjere; prima na znanje, uzimajući u obzir medijski pluralizam i slobodu medija, da su najnoviji rezultati alata za praćenje medijskog pluralizma (MPM 2022.) zabilježili blago pogoršanje pokazatelja koji se odnosi na zaštitu novinara te da koncentracija informativnih medija i dalje predstavlja vrlo visoku razinu rizika diljem kontinenta; smatra da su zaštita medija od političkog pritiska i utjecaja te jamčenje prava na pristup informacijama javnih tijela ključni za zaštitu neovisnosti medija i njihove uloge nadzornika demokracije te za dobro upravljanje resursima;
14. pozdravlja zajedničku komunikaciju Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 3. svibnja 2023. o borbi protiv korupcije (JOIN(2023)0012), u kojoj se potvrđuje ozbiljnost korupcije jer se njome potkopava učinkovitost javne potrošnje, djelotvornost jedinstvenog tržišta i održivost gospodarskog rasta; ističe da je borba protiv korupcije jedna od najvažnijih obveza Unije, jednako kao i transparentnost i integritet; naglašava da fenomen nepotizma u pogledu subjekata u državnom vlasništvu i nabave koja uključuje sredstava EU-a također predstavlja velik rizik za dobro upravljanje i financijske interese EU-a; stoga pozdravlja novi prijedlog Direktive o borbi protiv korupcije¹⁵;
15. zabrinut je zbog činjenice da je teško s velikom preciznošću procijeniti u kojoj mjeri organizirani kriminal nezakonito ostvaruje korist od financija EU-a; smatra da je potreban zajednički pristup za procjenu učinka organiziranog kriminala na fondove EU-a i za procjenu učinkovitosti mjera poduzetih za rješavanje tog problema u svim državama članicama; poziva Komisiju da brzo pokrene sve potrebne mjere za postizanje tog usklađivanja;

¹⁵ Prijedlog direktive Europskog Parlamenta i Vijeća od 3. svibnja 2023. o borbi protiv korupcije, zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2003/568/PUP i Konvencije o borbi protiv korupcije koja uključuje dužnosnike Europskih zajednica ili dužnosnike država članica Europske unije te o izmjeni Direktive Vijeća (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća (COM(2023)0234).

16. ističe važnost procjene učinka kojom se ocjenjuje gospodarski i socijalni učinak prijevара na financijske interese EU-a i njegove građane; poziva na analizu odnosa između sredstava dodijeljenih za sprečavanje prijevара i mogućih spriječenih gubitaka;
17. smatra da nedostatak učinkovitog prenošenja nacionalnog zakonodavstva u mnogim državama članicama i neusklađenost nacionalnih zakonodavstava pružaju mogućnosti organiziranom kriminalu za niz nezakonitih prekograničnih aktivnosti u područjima koja utječu na financijske interese Unije; stoga ponovno poziva na reviziju Okvirne odluke Vijeća 2008/841/PUP o borbi protiv organiziranog kriminala¹⁶ i na uvođenje nove zajedničke definicije organiziranog kriminala, posebno uzimajući u obzir upotrebu korupcije, nasilja, prijetnji ili zastrašivanja kako bi se stekla kontrola nad gospodarskim aktivnostima ili nabavom;
18. primjećuje da se strategijom EU-a za borbu protiv organiziranog kriminala za razdoblje 2021. – 2025.¹⁷ nastoje utvrditi alati i mjere za narušavanje poslovnih modela i struktura kriminalnih organizacija preko granica, na internetu i izvan njega; poziva države članice da doprinesu naporima Komisije i uspostave mreže regionalne suradnje za razmjenu informacija o slučajevima i strategijama za borbu protiv prijevара koje su počinili članovi organiziranih kriminalnih skupina; u tom pogledu podsjeća na važnost predložene nove Direktive o povratu i oduzimanju imovine¹⁸, čija bi učinkovita provedba tijelima pružila bolje alate kako bi se organiziranim kriminalnim skupinama uskratila financijska sredstva za provođenje daljnjih kriminalnih aktivnosti; nadalje podsjeća da su u borbi protiv prekograničnog organiziranog kriminala ključni razmjena najboljih praksi i razvoj zajedničkih i koordiniranih strategija;
19. ističe da je u vezi sa slučajevima korupcije Ured europskog javnog tužitelja krajem 2022. prijavio 87 istraženih kaznenih djela (u usporedbi s 40 slučajeva istraženih u prvih sedam mjeseci operativnih aktivnosti 2021.); napominje da je u sustavu za upravljanje nepravilnostima (IMS) od 2018. do 2022. 10 država članica prijavilo 30 slučajeva, pet od njih u vezi s poljoprivredom, 22 s kohezijom i tri s pretpristupnom pomoći, s ukupnim financijskim učinkom procijenjenim na oko 50 milijuna EUR;
20. ponovno naglašava da je korupcija, posebno korupcija na visokoj razini, uključujući u institucijama EU-a, posebno teško kazneno djelo koje se može proširiti preko granica i utjecati na financijske interese Unije i gospodarstvo EU-a u cjelini te potkopati povjerenje građana u demokratske institucije u EU-u i državama članicama; ponavlja da unutar institucija EU-a mora postojati politika nulte tolerancije prema korupciji; podržava uključivanje borbe protiv korupcije u oblikovanje politika EU-a;
21. zabrinut je zbog izvješća da je OLAF-ova istraga o korupciji i sukobu interesa u vezi sa zastupnicima u Europskom parlamentu ometana zbog nedostatka pristupa njihovim uredima i radnim uređajima; poziva predsjednicu Europskog parlamenta da OLAF-u odobri pristup prostorijama i svim informacijama potrebnima za istrage;

¹⁶ SL L 300, 11.11.2008., str. 42.

¹⁷ Komunikacija Komisije od 14. travnja 2021. o Strategiji EU-a za suzbijanje organiziranog kriminala za razdoblje 2021. – 2025. (COM(2021)0170).

¹⁸ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 2022. o povratu i oduzimanju imovine (COM(2022)0245).

22. ističe da Ured europskog javnog tužitelja provodi tekuću istragu o nabavi cjepiva protiv bolesti COVID-19 od strane Komisije;
23. naglašava da svaka institucija EU-a, država članica i javni ili privatni primatelj sredstava Unije imaju obvezu na službeni zahtjev Revizorskog suda u okviru revizije koja je u tijeku otkriti sve relevantne dokumente, uključujući informacije o preliminarnim pregovorima koje je Komisija vodila; podsjeća na preporuku Europskog parlamenta iz njegove rezolucije o razrješnici za 2020. (Dio III. – Komisija)¹⁹, koja se odnosi na pristup tekstualnim porukama razmijenjenima s farmaceutskim poduzećem o kupnji cjepiva protiv bolesti COVID-19;
24. ističe da se politika nulte tolerancije prema korupciji mora uključiti i na odgovarajući način priopćiti u kontekstu europskih izbora kako bi se povećao odaziv birača i povjerenje građana u javne institucije;
25. pozdravlja činjenicu da je Komisija u svoje godišnje izvješće o vladavini prava uključila poseban odjeljak o borbi protiv korupcije kako bi pružila detaljnu usporednu analizu pristupa, postupaka i alata kojima se države članice koriste u borbi protiv korupcije te kako bi pomogla procijeniti koja su područja najviše ugrožena; traži od Komisije da u sve dijelove izvješća o vladavini prava uvijek uključi preporuke i daljnja opažanja za države članice; ponovno ističe važnost potpunog razmatranja preporuka po državama članicama koje se odnose na korupciju; poziva države članice da pri izradi svojih antikorupcijskih politika uzmu u obzir zaključke izvješća o vladavini prava; poziva Komisiju da intervenira i podrži države članice u rješavanju strukturnih izazova povezanih s njihovim kapacitetima za borbu protiv korupcije;
26. ističe da istraživanja Eurobarometra o korupciji iz 2022. pokazuju da je korupcija i dalje ozbiljan problem za građane i poduzeća EU-a u EU-u, pri čemu velik dio europskih građana vjeruje da je korupcija u njihovoj zemlji raširena (68 %) i da se razina korupcije povećala (41 %); cijeni činjenicu da gotovo sve države članice trenutačno imaju uspostavljene strategije za borbu protiv korupcije koje se redovito ocjenjuju i revidiraju te podsjeća da su potrebni ne samo čvrst pravni okvir nego i učinkovita provedba kako bi se iskorijenile koruptivne prakse te da su za sprečavanje takvih praksi potrebni i transparentni i odgovorni okviri za upravljanje i integritet; u tom smislu pozdravlja prijedloge Komisije za borbu protiv korupcije koji se temelje na pozivima Europskog parlamenta da se pojača borba protiv korupcije; prima na znanje da Komisija namjerava u oblikovanje politika i programa EU-a uključiti sprečavanje korupcije te aktivno podupirati napore država članica da uspostave snažne antikorupcijske politike i zakonodavstvo; pohvaljuje volju za suzbijanjem prekogranične dimenzije korupcije kriminalizacijom kaznenih djela korupcije i usklađivanjem kazni diljem EU-a u skladu s prijedlogom Visokog predstavnika za uspostavu posebnog režima sankcija u okviru zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP) za borbu protiv teških djela korupcije diljem svijeta;
27. naglašava da su korupcija i pranje novca neraskidivo povezani te da je pranje novca jedan od najvažnijih pokretača nezakonitih aktivnosti organiziranog kriminala kojim

¹⁹ Rezolucija Europskog parlamenta od 4. svibnja 2022. s primjedbama koje su sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2020., dio III. – Komisija i izvršne agencije, Usvojeni tekstovi, P9_TA(2022)0144.

kriminalci svoju zaradu ostvarenu kaznenim djelima prenose u zakonito gospodarstvo te je svjestan da prijevare na štetu proračuna EU-a također mogu biti predikatno kazneno djelo koje prethodi pranju novca; naglašava da je ta kaznena djela teško spriječiti, otkriti i suzbiti zbog njihove transnacionalne dimenzije i zbog heterogenih pravnih sustava; pozdravlja napredak u uspostavi novog tijela za suzbijanje pranja novca (AMLA), na temelju prijedloga Komisije iz srpnja 2021., politički dogovor postignut u Vijeću 29. lipnja 2022. i njegovo stajalište dogovoreno 7. prosinca 2022. te mandat za početak trijaloga odobren na plenarnoj sjednici Parlamenta 17. travnja 2023.; žali zbog toga što to tijelo neće biti potpuno operativno do 2026.;

28. primjećuje da je u razdoblju 2018. – 2022. putem IMS-a prijavljeno 375 slučajeva povezanih sa sukobom interesa, što se također može otkriti u okruženjima sličnima onima u kojima se pojavljuju koruptivne prakse; ističe da je velika većina prijavljenih slučajeva sukoba interesa povezana s provedbom kohezijskih politika (86 % u usporedbi s 9 % za poljoprivredu i 5 % za pretpristupno razdoblje), što ukupno uključuje gotovo 117 milijuna EUR za to razdoblje; ističe da prijavljeni slučajevi sukoba interesa uglavnom upućuju na odnose između primatelja sredstava i njihovih ugovaratelja i podugovaratelja, dok se samo 7 % slučajeva odnosi na sukobe interesa tijekom faze dodjele i/ili evaluacije projekata, što uključuje članove odbora za evaluaciju;
29. smatra da bi to mogao biti pokazatelj pozitivnog i odvraćajućeg učinka izmjena financijskih pravila, koje su postale primjenjive na sva nacionalna tijela koja upravljaju sredstvima EU-a, kao i upućivati na činjenicu da je trećina slučajeva otkrivena preko izvora izvan sustava upravljanja i kontrole, uključujući zviždače i istraživačke novinare, što upućuje na osnovnu razinu transparentnosti i dostupnosti te doprinosu civilnog društva;
30. također sa zabrinutošću prima na znanje da je ukupna učestalost slučajeva sukoba interesa veća nego što je navedeno u IMS-u, što je vidljivo iz dodatnih informacija koje su primile Komisijina Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku te Glavna uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje o slučajevima sukoba interesa i povezanim povratima u području javne nabave u Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za regionalni razvoj, o kojima su države članice izravno izvjestile putem sustava EU-a za upravljanje fondovima (poznat kao SFC, koji je u razdoblju 2014. – 2020. predstavio 31 slučaj povezan sa 16 programa u 11 država članica s financijskim učinkom od 3,4 milijuna EUR);
31. ponavlja svoj poziv da godišnje izvješće PIF bude sveobuhvatnije kako bi se pružio cjelovit pregled sinergija među svim relevantnim akterima, utvrdile najbolje prakse i riješili nedostaci; u tom pogledu pozdravlja uključivanje nalaza iz godišnjih izvješća EPPO-a i OLAF-a u izvješće PIF za 2022.; poziva na daljnje poboljšanje tog sveobuhvatnog pristupa kako bi se pružila jasnija, potpunija i konkretnija slika općeg stanja zaštite financijskih interesa Unije koja obuhvaća sve mjere za borbu protiv prijevара, kako na nacionalnoj razini tako i na razini EU-a;
32. poziva da se odredbe o sukobu interesa primjenjuju na način kojim se jamči pravna sigurnost, da se temelje na jasnoj i razmjernoj procjeni rizika i da se nadležnim tijelima

omogući njihova praktična provedba; poziva da se smjernicama Komisije pruži jasnoća podnositeljima zahtjeva i tijelima nadležnima za donošenje odluka, da se izbjegne nepotrebno administrativno opterećenje i da se poštuje načelo proporcionalnosti;

Prihodi

33. primjećuje da je 2022. ukupan broj nepravilnosti koje se smatraju prijevarom i nepravilnosti koje se ne smatraju prijevarom (4 661) u području tradicionalnih vlastitih sredstava (TVS) bio 7,6 % veći u odnosu na petogodišnji prosjek (2018. – 2022.); sa zabrinutošću primjećuje da su se ukupni iznosi na koje utječu takve nepravilnosti, kako su ih procijenile i utvrdile države članice, također znatno povećali (za 47 % i dosegli 783 milijuna EUR); ističe, kad je riječ o istom pitanju, da je ukupna stopa povrata 2022. za slučajeve koji se smatraju prijevarom i za slučajeve koji se ne smatraju prijevarom iznosila samo 48 % (u usporedbi s 54 % 2021.) i da je brojka za slučajeve prijevare iznosila samo 25 %, uz vrlo različite postotke među državama članicama; traži od Komisije da uloži veće napore u brz povrat zloupotrijebljenih sredstava;
34. ističe da je Komisija 2022. za samo 19 novih izvješća o otpisu koje je Komisiji dostavilo šest država članica smatrala da je na zadovoljavajući način dokazano da su tradicionalna vlastita sredstva izgubljena iz razloga za koje se odgovornost ne može pripisati predmetnim državama članicama i da nisu financijski odgovorna za gubitak, dok je u 82 slučaja u iznosu od gotovo 39 milijuna EUR Komisija smatrala da države članice nisu na zadovoljavajući način dokazale da su tradicionalna vlastita sredstva izgubljena iz razloga za koje im se ne može pripisati odgovornost te da su ostale financijski odgovorne za gubitak (Komisija je 2022. ocijenila 135 predmeta u ukupnom iznosu od 76,8 milijuna EUR); potiče Komisiju da zadrži taj učinkovit mehanizam revizije slučajeva otpisa kako bi se potaknula učinkovitost mjera za oporavak koje provode nacionalne uprave;
35. napominje da su, ponovno 2022., inspekcije koje su provele službe za borbu protiv prijevara i kontrole nakon puštanja u promet bili najuspješniji alati za otkrivanje nepravilnosti koje se smatraju prijevarom i onih koje se ne smatraju prijevarom, u kombinaciji sa sve većim brojem poreznih revizija i kontrola pri puštanju u promet; naglašava da su 2022. krijumčarenje, netočna vrijednost i netočna klasifikacija te pogrešno opisivanje robe bili glavni način djelovanja u slučajevima prijevare, uz posebno povećanje prijavljenih slučajeva krijumčarenja cigareta;
36. pozdravlja ulogu OLAF-a u otkrivanju i istraživanju prijevara na štetu tradicionalnih vlastitih sredstava (TVS); prima na znanje blago smanjenje broja otvorenih istraga u području vlastitih sredstava 2022. i poziva Komisiju da osigura da se OLAF-u osiguraju odgovarajuća sredstva kako bi potpuno i učinkovito mogao izvršavati svoj mandat;
37. napominje da je, u monetarnom smislu, Kina i dalje bila glavna zemlja podrijetla robe zahvaćene nepravilnostima, pri čemu su Sjedinjene Američke Države i Vijetnam na drugom to jest trećem mjestu, te da su tekstil i obuća bili najpogođeniji u pogledu broja i vrijednosti otkrivenih i prijavljenih slučajeva;
38. ponovno poziva na ublažavanje jaza PDV-a rješavanjem problema nedostatka resursa, ograničene digitalne učinkovitosti u poreznim upravama i rupa u zakonodavstvu koje

ograničavaju učinkovitost mjera za suzbijanje utaje poreza i izbjegavanja plaćanja poreza; podsjeća da je jačanje administrativne suradnje najučinkovitiji način za borbu protiv prekograničnih prijevара u vezi s PDV-om;

39. ističe da EPPO ima ovlasti istraživati teška kaznena djela protiv zajedničkog sustava PDV-a koja su povezana s državnim područjem dviju ili više država članica i uključuju ukupan iznos od najmanje 10 milijuna EUR; zabrinut je zbog podataka iz godišnjeg izvješća EPPO-a za 2022., u kojima se navodi da je 16,5 % njegovih aktivnih istraga (185) povezano s prijevarama u vezi s PDV-om, ali da one čine 47 % procijenjene štete (6,7 milijardi EUR);
40. pozdravlja drugo izvješće Komisije, objavljeno 16. rujna 2022., o provedbi Direktive PIF (COM(2022)0466), ali žali zbog činjenice da se Komisija suzdržala od intervencije u pogledu revizije praga od 10 milijuna EUR, što ima velik utjecaj na aktivnosti Ureda europskog javnog tužitelja u slučajevima prijevara povezanih s PDV-om; naglašava da opetovana i još uvijek neriješena pitanja o različitim tumačenjima metoda koje se primjenjuju za izračun praga čine situaciju nejasnom (treba li zbrojiti iznos štete nastale u nekoliko država članica, treba li zemlje uključene u izračun ograničiti na one koje sudjeluju u Uredu europskog javnog tužitelja); čvrsto vjeruje da trenutni prag ograničava odvraćajući učinak, omogućuje počiniteljima da traže najslabiju jurisdikciju za izbjegavanje EPPO-a i ima štetan učinak na istrage jer nacionalna tijela često nemaju potpunu sliku razmjera kriminalnih aktivnosti u početnoj fazi istrage; poziva Komisiju da ponovno razmotri svoje stajalište u sljedećem izvješću o prenošenju Direktive PIF i ukloni prag, ili ga znatno snizi, te da u međuvremenu pruži odgovarajuće smjernice o metodi izračuna;
41. ističe da je učinkovita suradnja između OLAF-a i EPPO-a preduvjet za dobro upravljanje i zaštitu financijskih interesa proračuna EU-a, kako na rashodovnoj tako i na prihodovnoj strani; u tom kontekstu smatra da takva pojačana suradnja može na prihodovnoj strani dovesti do povećanja prikupljanja prihoda u proračun EU-a, čime se smanjuje doprinos država članica temeljen na BND-u, a na rashodovnoj strani osigurati da se novac poreznih obveznika troši na odgovarajući način;
42. naglašava da je važno da OLAF i Ured europskog javnog tužitelja zadrže operativnu neovisnost;
43. pozdravlja izjavu predsjednice Komisije Ursule von der Leyen da EU treba osigurati da se novac troši u skladu s njegovom namjenom i načelima vladavine prava te osigurati zaštitu sredstava;

Rashodi

44. primjećuje da se broj prijavljenih nepravilnosti koje se smatraju prijevaram i onih koje se ne smatraju prijevaram, a koje utječu na provedbene mjere ruralnog razvoja, povećao u razdoblju 2018. – 2022., uglavnom zbog povećane stope otkrivanja u pogledu mjera u programskom razdoblju 2014. – 2022.; ističe, međutim, da je broj otkrivenih i prijavljenih slučajeva prijave još uvijek manji od očekivanog te da to zahtijeva pojačano praćenje situacije;

45. napominje da su, čak i ako su se 2022. nepravilnosti koje se smatraju prijevaram prijavljene u okviru potpore poljoprivredi povećale u usporedbi s 2021., stope otkrivanja za ruralni razvoj bile osjetno više nego za potporu poljoprivredi; napominje da su u okviru potpore poljoprivredi države članice najvišu razinu prijevera prijavile za tržišne mjere; OLAF je istražio i nekoliko složenih slučajeva povezanih s promidžbom poljoprivrednih proizvoda;
46. žali zbog toga što su u razdoblju od 2018. do 2022., i u ruralnom razvoju i u izravnim plaćanjima, doprinosi otkrivanju slučajeva prijevera dobiveni putem analize rizika, zviždača, informatora i istraživačkih novinara bili vrlo ograničeni; također je zabrinut zbog trajanja administrativnih postupaka pokrenutih za rješavanje prijavljenih slučajeva prijevera, za koje je tijekom razdoblja 2014. – 2022. u prosjeku bilo potrebno gotovo četiri godine od početka nepravilnosti kako bi se pojavila sumnja na aktivnosti prijevera i gotovo tri godine za zatvaranje predmeta nakon što je prijavljen Komisiji; ističe da je za slučajeve povezane s kohezijskom politikom trebalo oko godinu i pol da se utvrdi sumnja da je počinjena prijevarena i više od dvije godine da se zatvori slučaj prijevera nakon što je prijavljen Komisiji; traži od Komisije da izda preporuke i češće razgovara s tijelima država članica kako bi se skratilo trajanje administrativnih postupaka;
47. napominje da je najveći broj nepravilnosti prijavljenih 2022., koje se smatraju prijevaram i koje se ne smatraju prijevaram, utjecao na Europski fond za regionalni razvoj (59 % odnosno 67 %) i, u manjoj mjeri, na Europski socijalni fond (27 % odnosno 20 %); ističe da su najrizičnija područja promet i zaštita okoliša zbog velikih količina novca na koje utječu aktivnosti prijevera te istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije, gdje dolazi do najviše ponavljanje nepravilnosti koje se smatraju prijevaram;
48. zabrinut je zbog činjenice da je 2022. zabilježen vrhunac broja prijavljenih nepravilnosti koje utječu na Instrument pretprijetne pomoći (IPA) te je svjestan da se ti slučajevi odnose na Instrument pretprijetne pomoći I (IPA I) i Instrument pretprijetne pomoći II za razdoblje 2014. 2020. (IPA II); poziva Komisiju da iskoristi iskustva stečena u vezi s tim instrumentima kako bi se buduće mjere i inicijative s jednakim ili sličnim ciljevima otporne na prijevera, kao u slučaju Ukrajine, za koju se očekuje da će dobiti znatna sredstva iz IPA-e i programa Obzor Europa, i u kojima je pravilno korištenje resursa, čak i u vrlo teškim uvjetima, ključno za učinkovitost i djelotvornost pristupnog procesa;
49. naglašava da su u području kohezijske politike broj i financijski iznosi nepravilnosti koje se ne smatraju prijevaram prijavljene tijekom prvih devet godina bili znatno veći tijekom programskog razdoblja 2007. – 2013. od onih prijavljenih tijekom programskog razdoblja 2014. – 2020., te da se taj trend odnosi na sve fondove i većinu država članica;
50. primjećuje da se za kohezijsku politiku najčešća vrsta prijevera prijavljenih u IMS-u odnosi na popratne dokumente (neispravne, nestale, lažne ili falsificirane), dok je u slučaju nepravilnosti koje se ne smatraju prijevaram najprijavljenije kršenje pravila o javnoj nabavi;
51. sa zabrinutošću prima na znanje nalaze godišnjeg izvješća Revizorskog suda za 2022. o izvršenju proračuna EU-a za financijsku godinu 2022., koji pokazuju da se unatoč

poboljšanjima revizijska tijela i dalje nedovoljno bave rizikom od prijevара te da tijela država članica ne prijavljuju slučajeve sumnje na prijevара u IMS-u, kao što je propisano; poziva Komisiju da hitno razmotri ta pitanja;

52. napominje da je 2022. bilo 770 stavki povrata povezanih s nepravilnostima u okviru izravnog upravljanja (u usporedbi s 879 stavki 2021.), od čega je 37 bilo za slučajeve prijevара (u usporedbi s 54 slučaja prijevара 2021.) u iznosu od 61,28 milijuna EUR (od čega je 5,67 milijuna EUR bilo za prijevара, u usporedbi sa 7,04 milijuna EUR 2021.);
53. primjećuje da su, općenito gledajući, u pogledu izravnog upravljanja otkrivene nepravilnosti koje se smatraju prijevарom ostale stabilne u razdoblju 2018. – 2022.; cijeni činjenicu da je za izravno upravljanje u razdoblju 2018. – 2022. OLAF naveden kao izvor otkrivanja 88 % stavki povrata povezanih s nepravilnostima prijavljenima kao prijevара, što odgovara brojki od 92 % ukupnih iznosa povrata; primjećuje da je oko 97 % nepravilnosti koje nisu prijavljene kao prijevара otkriveno putem kontrola Komisije;
54. izražava zabrinutost da su za razdoblje 2018. – 2022. prosječne razine povrata i dalje bile niske, uz prosječnu stopu povrata od 56 % (što je rezultat od 34 % za „nepravilnosti prijavljene kao prijevара” i 59 % za „nepravilnosti koje nisu prijavljene kao prijevара”); traži od Komisije da uloži veće napore u brz povrat zloupotrijebljenih sredstava;
55. još jednom ponavlja svoj poziv Komisiji da podnese zakonodavni prijedlog o uzajamnoj administrativnoj pomoći u onim područjima potrošnje sredstava EU-a koja dosad nisu imala tu praksu kako bi se osigurao međusektorski pristup zaštiti financijskih interesa Unije;

NextGenerationEU (NGEU) i Mehanizam za oporavak i otpornost (RRF)

56. podsjeća da bi zbog posebne strukture Mehanizma za oporavak i otpornost države članice zajedno s Komisijom trebale osigurati učinkovitu zaštitu financijskih interesa Unije, u skladu sa svojim odgovornostima; ističe da se sustavima kontrole država članica mora osigurati da su ulagački projekti koji se financiraju iz Mehanizma za oporavak i otpornost u skladu s pravilima EU-a i nacionalnim pravilima; podsjeća da Komisija i države članice moraju spriječiti sve nedostatke u pogledu odgovornosti na razini EU-a i, prema potrebi, uvesti dodatne zaštitne mjere za rješavanje tog pitanja, u skladu s relevantnim preporukama Europskog revizorskog suda;
57. svjestan je da provedba Mehanizma za oporavak i otpornost doseže vrhunac i da se uredbom kojom se uređuje njegovo uvođenje od država članica zahtijeva da uspostave djelotvorne i učinkovite sustave kontrole kako bi se zaštitili financijski interesi Unije i osigurala usklađenost s pravilima EU-a i nacionalnim pravilima;
58. primjećuje da je Komisija ocijenila te sustave kontrole prije odobrenja planova, a zatim 2022. provela 16 revizija sustava usmjerenih na zaštitu financijskih interesa EU-a²⁰, uključujući koordinacijska i provedbena tijela, kao što su ministarstva i agencije; pozdravlja činjenicu da Komisija planira reviziju svih država članica barem jednom do kraja 2023. i pozdravlja odabir ciljeva revizije na temelju procjene rizika;

²⁰ Europski revizorski sud, Sažetak revizije EU-a za 2020., str. 57.

59. zabrinut je zbog toga što je Revizorski sud utvrdio nedostatke u sustavima izvješćivanja i kontrole država članica, od kojih neki nisu bili u potpunosti funkcionalni pri predstavljanju planova oporavka, što predstavlja rizik za pravilnost rashoda Mehanizma za oporavak i otpornost i zaštitu financijskih interesa EU-a²¹, što je dovelo do usvajanja „ključnih etapa u kontroli“;
60. napominje da su revizijskim radom Komisije također potvrđene razlike u sustavima unutarnje kontrole među provedbenim i koordinacijskim tijelima, pri čemu su utvrđene dobre prakse u nekim postupcima za provjeru i sprečavanje prijevare, korupcije, sukoba interesa i dvostrukog financiranja; poziva države članice da podijele svoje najbolje postupke kako bi se omogućila koordiniranija obrada sredstava koja je otporna na prijevaru;
61. uviđa inherentne značajke modela potrošnje Mehanizma za oporavak i otpornost, poteškoće u procjeni stope pogreške koja je usporediva (s drugim rashodovnim područjima EU-a) i ograničenja koja proizlaze iz metodologije Komisije za obustavu plaćanja²²; podsjeća, međutim, da se mogu primijetiti kašnjenja u podnošenju zahtjeva za plaćanje država članica u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost i poziva Komisiju da pomno pratiti situaciju, posebno prema kraju životnog ciklusa Mehanizma za oporavak i otpornost, kako bi se osiguralo da države članice štite financijske interese EU-a i da se novac poreznih obveznika EU-a troši na odgovarajući način; posebno ističe da bi borba protiv prijevare, korupcije, sukoba interesa (definiranih kao „ozbiljne nepravilnosti“) i dvostrukog financiranja trebala dobiti odgovarajuća sredstva i pozornost;
62. podsjeća na zaključke Revizorskog suda iz godišnjeg izvješća za 2022., osobito na to da se kontrolne ključne etape u nacionalnim planovima za oporavak i otpornost razlikuju po njihovim zahtjevima i detaljnosti; postavlja pitanje zašto su određene države članice morale samo osmisliti svoj sustav kontrole, dok su druge morale imati operativni sustav;
63. poziva Komisiju da hitno revidira svoje postupke ex post revizije kako bi osigurala da odgovarajuće provjere toga jesu li revidirani ciljevi za koje je prethodno ocijenjeno da su ispunjeni nisu poništene nakon izvjesnog plaćanja;
64. nadalje poziva Komisiju da kontinuirano prati ostvarenje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti koje se odnose na zaštitu financijskih interesa EU-a i da primijeni sve potrebne mjere u slučaju neusklađenosti ili poništenja prethodno ostvarenih ključnih etapa, uključujući razmjerno smanjenje potpore u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost i povrat svih iznosa koji se duguju proračunu Unije, ili da zatraži prijevremenu otplatu zajma u slučajevima prijave, korupcije i sukoba interesa koji utječu na financijske interese Unije ili ozbiljnog kršenja obveze koja proizlazi iz sporazuma o financiranju, a koje država članica nije ispravila;
65. ponavlja da učinkovito sprečavanje, otkrivanje i istraga nezakonitih aktivnosti koje ugrožavaju provedbu NGEU-a, posebno rizika od infiltracije skupina organiziranog kriminala, ovise o učinkovitom prikupljanju i razmjeni podataka, uključujući brzu

²¹ Europski revizorski sud, Godišnje izvješće za 2022., točke od 11.47. do 11.55.

²² U Španjolskoj, Slovačkoj, Estoniji, Danskoj, Grčkoj, Češkoj, Italiji, Litvi, Malti, Sloveniji, Bugarskoj, Cipru, Finskoj, Irskoj, Latviji i Poljskoj.

obradu zahtjeva za pristup istražnih službi unutar države članice, kao i iz drugih zemalja ili na razini EU-a, od strane OLAF-a i EPPO-a te, prema potrebi, Eurojusta i Europolu, kojima se odobrava pristup;

66. žali zbog načina kako Komisija tumači pojam „krajnji primatelj” u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost; podsjeća da bi, u skladu s izmijenjenom Uredbom o Mehanizmu za oporavak i otpornost, države članice trebale objaviti popis 100 najvećih krajnjih primatelja koji primaju najveći iznos sredstava za provedbu mjera u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost; žali zbog toga što Komisija ne traži od država članica da dostave informacije o krajnjem korisniku ili primatelju sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost te je odlučila zatražiti od država članica da dostave samo informacije o „primateljima druge razine”; smatra da takvo tumačenje nije u skladu s dogovorom suzakonodavaca;
67. pozdravlja zajedničku analizu Europolu i OLAF-a u kojoj se procjenjuju rizici od prijevara i nepravilnosti u vezi s NGEU-om; pozdravlja preporuke Europolu i OLAF-a te poziva Komisiju, specijalizirane agencije i tijela EU-a, kao i države članice, da aktivno surađuju kako bi se osigurala zaštita financijskih interesa EU-a pri provedbi NGEU-a;
68. pozdravlja stratešku inicijativu Ombudsmana pokrenutu u veljači 2022. kako bi se ispitala transparentnost nacionalnih planova za oporavak i otpornost, strategija informiranja javnosti i komunikacijskih strategija o Mehanizmu za oporavak i otpornost te o tome kako se fondovi nadziru; ističe važnost te inicijative s obzirom na činjenicu da je godišnje izvješće Europskog revizorskog suda za 2022. pokazalo veću procijenjenu stopu pogreške za tu godinu; pozdravlja napore Ombudsmana da poboljša standarde transparentnosti Mehanizma za oporavak i otpornost;
69. podsjeća na NextGenerationEU (NGEU-LEF), zajedničku inicijativu koju zajednički vode Europol i Italija, koja okuplja Europol, EPPO, OLAF, Eurojust, Agenciju EU-a za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva i nacionalna tijela, pružajući forum za razmjenu obavještajnih podataka i koordinaciju operacija za borbu protiv infiltracije organiziranog kriminala u zakonito gospodarstvo i za zaštitu paketa poticaja instrumenta NextGenerationEU, s posebnim naglaskom na korupciju, utaju poreza, pronevjeru i pranje novca; pozdravlja činjenicu da je inicijativa „NGEU-LEF” osvojila nagradu Europskog ombudsmana za dobru upravu 2023. u kategoriji „najpopularnija u javnosti”;
70. zabrinut je zbog toga što i dalje postoje mnoga pitanja, uglavnom zbog nedovoljnog nadzora koordinacijskih tijela, nepotpunih strategija za borbu protiv prijevara, elemenata koji nedostaju u procjenama rizika od prijevara, potrebe za poboljšanjem ex ante kontrola usmjerenih na sprečavanje sukoba interesa, slabog sudjelovanja u aktivnostima osposobljavanja namijenjenih podizanju razine osviještenosti o prijevarama i nedostataka u prijavljivanju nepravilnosti OLAF-u radi moguće istrage; traži od Komisije da obavijesti Parlament o utvrđenim pitanjima, preporukama upućenima državama članicama i mjerama poduzetima za njihovo rješavanje;

71. ističe da poboljšana transparentnost ima ključnu ulogu u otkrivanju prijevара i odvrćanju od prijevernih radnji; poziva na uvođenje novih inicijativa i politika u pogledu transparentnosti radi promicanja odgovornosti;

Digitalizacija i transparentnost za jaćanje borbe protiv prijevара

72. pozdravlja pregled Revizorskog suda br. 04/2023 naslovljen „Digitalizacija upravljanja finansijskim sredstvima EU-a”, u kojem se naglašava da digitalizacija ima potencijal učiniti reviziju fondova EU-a učinkovitijom; ističe opažanja Revizorskog suda da postoje mnoge razlike u stupnju digitalizacije potrošnje EU-a, koje su najmanje u područjima u kojima Komisija ima izravno upravljanje, a veće za druge načine upravljanja, primjerice u okviru podijeljenog upravljanja;
73. svjestan je da naponi koje Komisija i druga provedbena tijela ulažu u digitalizaciju proraćuna EU-a moraju prevladati mnoge prepreke kako bi se poboljšala kompatibilnost između IT sustava kojima se koriste brojni uključeni subjekti; u tom pogledu cijeni dosljednost komunikacije upućene Komisiji od 30. lipnja 2022. pod naslovom „European Commission digital strategy – Next generation digital Commission” (Digitalna strategija Europske komisije – digitalna Komisija sljedeće generacije) (C(2022)4388); ističe da je digitalizacija već dugi niz godina strateški prioritet Komisije; smatra da je za pojednostavnjenje upravljanja sredstvima EU-a potrebno dodatno pojednostaviti IT okruženje te ponavlja da bi interoperabilnost trebala biti uključena u politike EU-a kako bi se poboljšala kompatibilnost informacijskih sustava kojima se koriste mnogi uključeni subjekti;
74. ističe potrebu za povećanjem razine interoperabilnosti podatkovnih sustava i usklađivanja izvješćivanja, praćenja i revizije u EU-u; u tu svrhu ponavlja svoj poziv Komisiji da uskladi definicije kako bi se dobili usporedivi podaci diljem EU-a;
75. smatra da je digitalizacija potaknula sprećavanje i otkrivanje prijevара i pojednostavljene administrativne postupke te da mora biti u središtu svake strategije za borbu protiv prijevара, uključujući nacionalne strategije za borbu protiv prijevара; poziva Komisiju da ponovi svoje preporuke državama članicama koje još nisu donijele nacionalnu strategiju suzbijanja prijevара i da poduzme naknadne mjere te da ažurira nacionalnu strategiju suzbijanja prijevара iskorištavajući mogućnosti koje nude nove tehnologije;
76. ponovno ističe svoju snažnu potporu obveznoj upotrebi jedinstvenog integriranog IT sustava za rudarenje podataka i utvrđivanje razine rizika Arachne koji je predviđen preinakom Financijske uredbe, čime bi se trebala zajamčiti bolja zaštita finansijskih interesa Unije, uz informatičke alate koje su države članice razvile na nacionalnoj razini i dopunjujući ih;
77. napominje da je među dostupnim mogućnostima Arachne bio daleko najrašireniji informatički sustav (21 država članica) za potporu europskim strukturnim i investicijskim fondovima (ESIF) i Mehanizmu za oporavak i otpornost; sa zabrinutošću primjećuje da su se mnoge države članice koristile vlastitim namjenskim informatičkim alatima za borbu protiv prijevара, često u kombinaciji s alatima EU-a, iako su ti alati

rijetko bili interoperabilni te su stoga otežavali otkrivanje i prijavljivanje prijevара Komisiji;

78. naglašava da EDES, kao EU-ova crna lista, ima velik potencijal za ukazivanje na osobe i tvrtke koji zloupotrebljavaju sredstva EU-a; poziva na to da se EDES proširi na sve vrste načina upravljanja, osobito podijeljenog upravljanja; naglašava da različiti pristupi država članica mjerama isključenja doprinose neujednačenosti u zaštiti financijskih interesa EU-a; ističe potrebu da upotreba EDES-a kao zajedničkog sustava isključenja za sredstva kojima upravljaju države članice postane obvezna; smatra da bi se time ojačali kapaciteti EU-a i država članica za zaštitu financijskih interesa Unije i, u konačnici, novca poreznih obveznika; potiče države članice da u interesu zaštite financijskih interesa proračuna EU-a prihvate to proširenje bez odgode;
79. ističe da bi konsolidacija, centralizacija i objavljivanje informacija o primateljima sredstava EU-a koje pružaju države članice i drugi provedbeni subjekti u jedinstvenoj bazi podataka povećali financijsku transparentnost obuhvaćanjem različitih oblika upravljanja i omogućavanjem unakrsnih provjera i iscrpnih analiza; poziva Komisiju da potakne relevantne dionike, uključujući nacionalna tijela, na suradnju u tom cilju; skreće pozornost Komisije na potrebu za zaštitom osobnih podataka i osjetljivih informacija o korisnicima;
80. smatra da bi digitalizacija i najsuvremeniji informatički alati na nacionalnoj razini i razini EU-a poboljšali upravljanje, kontrolu i reviziju sredstava EU-a te da bi mogli doprinijeti sprečavanju nepravilnosti i znatnom smanjenju birokracije jer digitalizacija omogućuje lakši i brži pristup i unakrsne provjere važnih podataka i daljinsku provjeru, čime bi se spriječila potreba za provjerama i kontrolama na licu mjesta;
81. pozdravlja i podržava procjenu Europskog revizorskog suda iz njegova godišnjeg izvješća za 2022. u kojoj se poziva da se uvođenje informatičkog sustava za rudarenje podataka i utvrđivanje razine rizika Arachne prebaci s 2028. na 2025.; podsjeća na stajalište Parlamenta u kojem se poziva na uvođenje tog sustava od 2026.;
82. napominje da je digitalizacija borbe protiv prijevара također jedna od glavnih tema revizije akcijskog plana pokrenutog 2022. i usvojenog u srpnju 2023., uz strategiju Komisije za borbu protiv prijevара (CAFS) iz 2019., te prilagođenog gospodarskim i socijalnim situacijama koje se brzo mijenjaju i novim izazovima; svjestan je da je Komisija uspješno provela 60 od ukupno 63 mjere iz prethodnog plana te da su neke od njih trajne i da su trenutačno u tijeku; poziva Komisiju da Parlamentu predstavi temeljne standarde i kriterije koje je podržao revidirani akcijski plan;
83. poziva na priznavanje važnosti uključivanja vizualnih pomagala kao što su dijagrami i grafikoni kako bi statističke informacije postale dostupnije i razumljivije;
84. poziva na provedbu napredne analize podataka, umjetne inteligencije i strojnog učenja pri utvrđivanju nepravilnosti;

Struktura EU-a za borbu protiv prijevара i ključne mjere 2022.

85. pozdravlja mjere koje je Komisija pokrenula 2022. kako bi povećala razinu zaštite

financijskih interesa EU-a, ali poziva na daljnji oprez i komplementarne mjere u tom području;

86. podsjeća na svoje prethodne rezolucije u kojima se naglašava da borba protiv prijevара na štetu proračuna EU-a može biti učinkovita samo ako joj se pristupi holistički, obuhvaćajući sve faze ciklusa borbe protiv prijevара i oslanjajući se na mnoštvo dionika, procesa i mjera; ističe da četiri faze tog ciklusa (sprečavanje; otkrivanje; istraga i kazneni progon; povrat i sankcije) zahtijevaju da se analize rizika, postupci izvješćivanja i suradnja provode usklađenim intervencijama na zakonodavnoj, administrativnoj, organizacijskoj i operativnoj razini; podsjeća na primjedbu Europskog revizorskog suda iz njegova tematskog izvješća o financijskoj strukturi EU-a²³, u kojem se ističe da složenost sustava sredstava i instrumenata koji dopunjuju proračun EU-a donosi sve veći rizik od ozbiljnih nedostataka u sustavu revizije i kontrole te nedostatka odgovornosti; smatra da takva složenost zahtijeva jednako sveobuhvatan i usmjeren pristup zaštiti uključenih financijskih interesa kako bi se suzbile nepravilnosti i prijevара do kojih bi moglo doći zbog iskorištavanja cjelokupne netransparentnosti financijskog okruženja; podsjeća da trenutačna fragmentacija dostupnih podataka zahtijeva standardizirane mjere za prikupljanje, usporedbu i objedinjavanje informacija i brojki, posebno o krajnjim primateljima i korisnicima sredstava Unije, u svrhu revizija i kontrola te istraga;
87. ističe da je program Unije za borbu protiv prijevара (UAFP) uspostavljen na razdoblje od sedam godina, od 2021. do 2027., te da je 2022. njegova druga godina provedbe u okviru izravnog upravljanja, pri čemu je OLAF vodeća služba za provedbu programa;
88. primjećuje da je Odlukom o financiranju za 2022. dodijeljeno 15,4 milijuna EUR za komponentu Hercule, 9 milijuna EUR za komponentu informacijskog sustava za borbu protiv prijevара (AFIS) i oko 1 milijun EUR za komponentu sustava za upravljanje nepravilnostima (IMS), što je dovelo do dodjele bespovratnih sredstava relevantnim provedbenim tijelima i financiranja specijaliziranog osposobljavanja, baza podataka te potpore za istraživanje, praćenje i analize;
89. ističe da se IMS-om sada koristi 35 zemalja, koje obuhvaćaju države članice i druge zemlje korisnice, s oko 700 organizacija za izvješćivanje, koje obuhvaćaju više od 3000 korisnika IMS-a i nekoliko područja, uključujući Mehanizam za oporavak i otpornost i druga područja kao što su azil, susjedstvo i pretpristupno razdoblje, uz tradicionalna područja poljoprivrede, kohezije i ribarstva;
90. cijeni komplementarne uloge programa Fiscalis te programâ za carinsku opremu i opremu za carinske provjere te smatra da sinergijski učinci uvođenja te financijske potpore donose opipljiva poboljšanja u području oporezivanja, razmjene informacija povezanih s rizikom i nadogradnje na najsuvremeniju opremu za carinske provjere;
91. žali zbog toga što sudjelovanje država članica u EPPO-u nije obvezno; napominje da su u EPPO-u 2022. sudjelovale 22 države članice, a da nisu sudjelovale istih pet država članica kao i 2021.; ustraje u tome da države članice koje još ne sudjeluju to učine bez odgode; poziva Komisiju da pozitivnim mjerama potiče sudjelovanje u EPPO-u;

²³ Tematsko izvješće br. 05/2023 naslovljeno „Financijska struktura EU-a – Niz pojedinačnih sastavnica koje zahtijevaju dodatno pojednostavnjenje i više odgovornosti”.

92. pozdravlja godišnje izvješće Ureda europskog javnog tužitelja za 2022. u kojem se navode rezultati prve pune kalendarske godine operativnih aktivnosti; primjećuje da je 2022. Ured europskog javnog tužitelja obradio 3318 prijava kaznenih djela (u usporedbi s 2832 zaprimljenih tijekom sedam mjeseci operativnih aktivnosti 2021.) i otvorio 865 istraga (576 je otvoreno u razdoblju od lipnja do prosinca 2021.); ističe zamrzavanje 359,1 milijuna EUR (u usporedbi sa 157,3 milijuna EUR 2021.) nakon istraga EPPO-a, što predstavlja više od sedam puta više od proračuna EPPO-a, te da je do kraja 2022. EPPO procijenio štetu od 14,1 milijarde EUR koja je nastala zbog protupravnog postupanja o kojem je proveo ukupno 1117 aktivnih istraga;
93. poziva Komisiju da se uključi u konstruktivan dijalog s Uredom europskog javnog tužitelja u cilju jačanja kapaciteta Ureda za suočavanje sa sve većim izazovima u području borbe protiv prijevара, uključujući, po potrebi, rješavanje nedostataka otkrivenih u Uredbi o EPPO-u²⁴; istodobno naglašava da je potrebno osigurati temeljno načelo i pravila utvrđena u Uredbi o EPPO-u, odnosno da ured mora biti neovisan i da mu se mora odobriti autonoman proračun kako bi djelovao u interesu Unije u cjelini i u skladu s Uredbom o uvjetovanosti;
94. poziva Komisiju da osigura održavanje učinkovitosti i djelotvornosti OLAF-ova rada u području korupcije i otkrivanja prijevара te da se stoga smanjenje godišnjeg proračuna OLAF-a predviđenog za zaposlenike na puno radno vrijeme mora razmatrati u skladu sa stvarnim poslovnim potrebama OLAF-a, kako je navedeno u njegovu godišnjem izvješću;
95. pozdravlja povećane napore u otkrivanju i njihove rezultate, koji proizlaze iz poziva Ureda europskog javnog tužitelja i Parlamenta, na koje upućuje niz istraga prijevара EU-a pokrenutih u 22 države članice sudionice, što je više od povijesnog prosjeka razdoblja prije osnivanja Ureda europskog javnog tužitelja; u tom pogledu pohvaljuje operaciju Admiral kojom je otkrivena kružna prijevара povezana s PDV-om koju je počinila organizirana skupina kriminalaca koja djeluje u nekoliko država članica i koja je odgovorna za prijevара u vrijednosti od oko 2,2 milijarde EUR;
96. pohvaljuje suradnju između OLAF-a i EPPO-a, koja je istaknuta u njihovim godišnjim izvješćima; shvaća da se između tih dvaju ureda redovito razmjenjuju informacije, te da je posebno EPPO odgovorio na 133 zahtjeva u okviru sustava „ima/nema pogotka” koje je poslao OLAF kako bi se izbjegle usporedne istrage o istim činjenicama; poziva OLAF i EPPO da koordiniraju svoja izvješća o mjerama pokrenutima kako bi njihova suradnja postala opipljiva, posebno uzimajući u obzir broj dopunskih istraga koje je zatražio OLAF (bivši članak 12. točka (f) Uredbe o EPPO-u) i broj predmeta za potporu istragama EPPO-a koje je zatražio EPPO (bivši članak 12. točka (e) Uredbe o EPPO-u);
97. svjestan je da je u rujnu 2022. provedeno prvo godišnje preispitivanje suradnje između EPPO-a i Komisije na visokoj razini, u kojem su, među ostalim, riješena pitanja o uzajamnom izvješćivanju, pristupu bazama podataka i institucijskom statusu EPPO-a;
98. zabrinut je zbog nedostatka informacija o administrativnom povratu u proračun Unije iznosa koji se duguju, koje provodi Komisija nakon doprinosa EPPO-a, kako je

²⁴ Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO”) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1.).

predviđeno člankom 103. stavkom 2. Uredbe o EPPO-u, pozivajući se na obvezu EPPO-a da bez odgode i ne dovodeći u pitanje povjerljivost obavijesti Komisiju te kako je predviđeno člankom 6. stavkom 4. točkom (c) Sporazuma EPPO-a i Komisije potpisanog 18. lipnja 2021., koji se odnosi na zaštitne i korektivne mjere; traži od Komisije i Ureda europskog javnog tužitelja da obavijeste Parlament o provedbi tog važnog alata;

99. napominje da su Ured europskog javnog tužitelja i Europol učinkovito surađivali u raznim operativnim pitanjima pod okriljem Upravljačkog odbora Ureda europskog javnog tužitelja i Europol; shvaća da je Europol na zahtjev EPPO-a pružio potporu (razmjenu informacija, analitičku potporu, stručno znanje) u 28 predmeta te da je EPPO postao dio mrežne aplikacije za sigurnu razmjenu informacija (SIENA), kojom se osigurava siguran komunikacijski kanal za operativnu suradnju;
100. napominje da je 2022. suradnja među relevantnim akterima ostvarena na zadovoljavajući način te da su se timovi za vezu Ureda europskog javnog tužitelja i Eurojusta sastali dva puta te godine, pri čemu se 15 predmeta EPPO-a u tijeku rješava u Eurojustu, dok je istražni odjel Europske investicijske banke (EIB IG/IN) uputio 63 predmeta OLAF-u, EPPO-u i drugim agencijama u multilateralnim razvojnim bankama i nacionalnim razvojnim agencijama kojima su povjerene inherentne aktivnosti; napominje da je u rujnu 2022. oko 100 tužitelja i osoblja EPPO-a sudjelovalo na internetskom sastanku za podizanje razine osviještenosti o aktivnostima EIB-a i EIF-a kako bi se povećala učinkovitost suradnje između EPPO-a i IG/IN-a, kako je utvrđeno radnim dogovorom iz 2021.;
101. naglašava dodanu vrijednost koju tijela EU-a donose zaštiti financijskih interesa Unije i borbi protiv prijevara, posebno kad je riječ o prekograničnom kriminalu, kao što pokazuju operativni rezultati EPPO-a i OLAF-a i za 2022.; ponavlja svoj poziv da se svim relevantnim uključenim akterima EU-a osiguraju odgovarajući resursi te u tom pogledu podsjeća Komisiju i Vijeće da se svaki euro potrošen na istragu i mjere borbe protiv prijevara vraća u proračun EU-a;
102. primjećuje da su 2022. postupci za isključenje koje je EIB pokrenuo nakon istraga IG/IN-a doveli do isključenja četiriju gospodarskih subjekata iz sudjelovanja u projektima ili aktivnostima koje financira EIB; poziva Komisiju da istraži mogućnost usklađivanja kriterija za isključenje koje primjenjuju EIB i EIF u odnosu na kriterije koji se upotrebljavaju u sustavu ranog otkrivanja i isključenja (EDES), s obzirom na to da financijski i administrativni okvirni sporazumi s EIB-om i EIF-om obuhvaćaju samo pet od sedam situacija za isključenje EDES-a;
103. ponavlja da neučinkovita ili nepravodobna suradnja ili nesuradnja država članica s EPPO-om i OLAF-om predstavlja osnovu za djelovanje u skladu s Uredbom o uvjetovanosti; stoga poziva Ured europskog javnog tužitelja i OLAF da izvijeste o svakom slučaju u kojem države članice nisu ispunile svoje obveze obavješćivanja, pružanja pomoći, poduzimanja odgovarajućih mjera i mjera predostrožnosti te da osiguraju odgovarajuće i pravodobno praćenje izvješća i preporuka;
104. shvaća da se ukupna razina provedbe preporuka Komisije izdanih u Izvješću o zaštiti financijskih interesa za 2021. u svim državama članicama smatra zadovoljavajućom u

pogledu integracije namjenskih informatičkih alata za borbu protiv prijevvara u njihovu borbu protiv prijevvara, jačanja analize rizika i, općenito, razvoja informatičkih sustava na prihodovnoj i rashodovnoj strani;

105. ističe znatne razlike među državama članicama koje se i dalje mogu uočiti u otkrivanju, prijavljivanju i praćenju sumnje na prijevvaru; stoga potiče države članice da zauzmu proaktivan pristup zaštiti financijskih interesa Unije, da poboljšaju razmjenu informacija među svojim nacionalnim tijelima te s tijelima i agencijama EU-a, među ostalim kako bi se pravodobno utvrdili i riješili novi rizici i trendovi prijevvara;
106. podržava namjeru Komisije da pokrene postupak praćenja trenutačnog stanja službi za koordinaciju borbe protiv prijevvara (AFCOS) uspostavljenih u državama članicama; podsjeća da bi trebalo bolje pojasniti definiciju strukture, uloge, odgovornosti i mandata AFCOS-a kako bi se zajamčilo homogeno i usklađeno stanje diljem Unije, čime bi se olakšala njihova suradnja i razmjena informacija; ponovno traži od Komisije da ažurira smjernice AFCOS-a koje su prvotno sastavljene 2015., a koje više nisu prikladne za učinkovitu pomoć nacionalnim tijelima u razvoju dobro strukturirane službe za koordinaciju; nadalje, traži od Komisije da tijelo nadležno za davanje razrješenice izvijesti o tekućem radu u tom pogledu i o rezultatima praćenja;
107. napominje da nacionalnu strategiju suzbijanja prijevvara mora donijeti ili ažurirati što je više moguće država članica te ponavlja da potreba za takvim revizijama proizlazi iz novog okruženja za borbu protiv prijevvara, pri čemu je Ured europskog javnog tužitelja sada u potpunosti operativan, te iz prilike da se identificiraju novi znatni rizici u sve složenijem okruženju prijevvara;
108. ponavlja da cijeni činjenicu da je Komisija potaknula države članice da usvoje nacionalnu strategiju suzbijanja prijevvara, što je dosad dovelo do povećanja broja donesenih nacionalnih strategija suzbijanja prijevvara, te je tako 15 država članica prije isteka 2022. donijelo nacionalnu strategiju suzbijanja prijevvara, od kojih su devet bile horizontalne te su u potpunosti obuhvaćale financijske interese EU-a;
109. sa zabrinutošću napominje da su krajem 2022. tri države članice (Finska, Irska i Poljska) izjavile da još nisu usvojile strategiju za zaštitu financijskih interesa EU-a, napominje da je pet država članica (Belgija, Španjolska, Luksemburg, Nizozemska i Rumunjska) izjavilo da su u postupku uspostave strategije; potiče države članice da donesu nacionalnu strategiju suzbijanja prijevvara kako bi pokazale da ozbiljno shvaćaju zaštitu sredstava EU-a;
110. smatra da bi države članice imale koristi od periodične evaluacije svojih okvira za borbu protiv prijevvara, uz smjernice EU-a prema potrebi, usmjerene na utvrđivanje njihove učinkovitosti, utvrđivanje najboljih praksi i preispitivanje svojih strategija za borbu protiv prijevvara kako bi se uklonili svi novi rizici; poziva Komisiju da potakne države članice da provode neovisne ili stručne revizije okvira za borbu protiv prijevvara kako bi se poboljšala dosljednost i ostvarili visoki standardi;
111. smatra da je Uredba o uvjetovanosti trajni instrument koji nadilazi granice određenog višegodišnjeg financijskog okvira i da se treba primjenjivati horizontalno, kao zahtjev za općenito provođenje načela dobrog financijskog upravljanja, a posebno za učinkovito

i djelotvorno upravljanje sredstvima EU-a, te da je preduvjet za pristup svim sredstvima EU-a;

112. prima na znanje odluku Vijeća od 16. prosinca 2022. o obustavi isplate 6,3 milijarde EUR sredstava EU-a Mađarskoj; očekuje od Komisije i Vijeća da ukinu donesene mjere samo ako se prikupe dokazi da su se korektivne mjere koje je donijela mađarska vlada pokazale učinkovitima u praksi, a posebno da nije otkriveno nikakvo nazadovanje u pogledu već donesenih mjera; žali zbog toga što je mađarska vlada dosad pokazala slabu spremnost da ispuni zahtjeve mehanizma uvjetovanosti; međutim, ponovno ističe svoje mišljenje da samo 17 mjera, o kojima su pregovarale Komisija i mađarska vlada, nije dovoljno za rješavanje postojećeg sustavnog rizika za financijske interese EU-a te žali zbog toga što Komisija nije zatražila dostatne znatne promjene i zaštitne mjere za ponovnu uspostavu neovisnosti pravosuđa i smanjenje razine korupcije; vrlo je zabrinut zbog medijskih izvješća u kojima se potvrđuje da Komisija planira Mađarskoj ukinuti mjere obustave ako vlada te države podupre pružanje pomoći Ukrajini; smatra da se Komisija nikada ne bi smjela dati ucjenjivati, posebno kada se time ugrožava zaštita financijskih interesa EU-a;
113. žali zbog toga što Komisija nije dovoljno transparentna u pogledu relevantnih događaja; stoga poziva Komisiju da brzo i redovito obavješćuje Parlament i Vijeće o tekućim pregovorima te posebno podsjeća Komisiju na njezine pravne obveze utvrđene u članku 25. stavku 2. Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost i članku 8. Uredbe o uvjetovanosti;
114. zabrinut je zbog nalaza Trećeg izvješća o vladavini prava²⁵ o kritičnom stanju u Poljskoj, posebno u pogledu ozbiljnih nedostataka u pravosuđu²⁶ i medijskom sektoru; podsjeća da je neusklađenost Poljske s presudama Suda Europske unije od 2021. rezultirala plaćanjem novčanih kazni u iznosu od 360 milijuna EUR te snažno potiče Komisiju da oslobodi sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost tek nakon što se u potpunosti ispune sve ključne etape povezane s vladavinom prava;
115. poziva Komisiju da ažurira sustav izvješćivanja o prijevarama u pogledu sredstava potrošenih u zemljama koje nisu u EU-u; napominje da bi se novim sustavom trebala u obzir uzeti posebna pitanja s kojima se EU suočava kad troši novac izvan teritorija EU-a;

Vanjska dimenzija zaštite financijskih interesa EU-a

116. smatra da prijedlog za uspostavu horizontalnog okvira za sankcije zajedničke vanjske i sigurnosne politike dopunjuje postojeće instrumente te mjere unutarnje i vanjske politike protiv korupcije, koje su već podržane u procesu proširenja ili u okviru Istočnog partnerstva; smatra da će snažniji angažman na međunarodnim forumima kao što su Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije (UNCAC) i Skupina država protiv

²⁵ [Komunikacija Komisije od 13. srpnja 2022. naslovljena „Izvješće o vladavini prava za 2022.” \(COM\(2022\)0500\).](#)

²⁶ Kad je riječ o neovisnosti Državnog sudbenog vijeća, i dalje postoji zabrinutost u pogledu funkcioniranja državnog odvjetništva, pri čemu urede ministra pravosuđa i glavnog državnog odvjetnika zauzima ista osoba; Poljski sudovi istaknuli su i zabrinutost da se praksa upućivanja državnih tužitelja može smatrati oblikom profesionalnog nazadovanja i diskriminacije te da bi se stegovni postupci mogli upotrijebiti za ograničavanje neovisnosti pravosuđa jer Disciplinsko vijeće Vrhovnog suda i dalje donosi odluke.

korupcije (GRECO) pomoći u promicanju dobrog upravljanja i vladavine prava kao jednog od glavnih prioriteta procesa proširenja;

117. ponavlja da se EU, iako trenutačno ima ulogu promatrača u GRECO-u, snažno savjetuje da postane punopravni član, čime bi i) sudjelovao u praćenju provedbe općepriznatog međunarodnog prava i standarda; ii) horizontalno komunicirao s politikama i alatima za borbu protiv prijevара drugih članica GRECO-a; iii) razmjenjivao iskustva na međunarodnoj razini radi prepoznavanja mogućih nedostataka unutarnjih mehanizama EU-a za utvrđivanje korupcije; i iv) na optimalan se način borio protiv prijevара pravodobnim aktiviranjem mjera za sprečavanje i otkrivanje; traži od Vijeća da iznese jasno stajalište o pristupanju EU-a GRECO-u te da pojasni postoji li bilo kakvo konkretno protivljenje i koja se država članica protivi;
118. napominje da je od 2021. do 2022. došlo do iznimnog povećanja broja nepravilnosti koje se ne smatraju prijevarom i povezanih financijskih iznosa; napominje da je do povećanog broja slučajeva došlo zbog nepravilnosti povezanih s instrumentom IPA II za razdoblje 2014. 2020. u vezi s pretpristupnom pomoći za ruralni razvoj (IPARD) u Sjevernoj Makedoniji i Turskoj te da su za većinu tih nepravilnosti dotični financijski iznosi bili manji od 10 000 EUR, dok je povećanje financijskih iznosa posljedica nepravilnosti povezanih s IPARD-om u Albaniji; ističe da je oko 10 % nepravilnosti prijavljeno kao prijevara i da se taj postotak, koji se s vremenom mijenja, znatno povećao 2020. (17 %), te dosegnuo vrhunac 2021. (20 %); poziva Komisiju da zadrži odgovarajuću razinu praćenja tih inicijativa za financiranje i da izvjesti Parlament o mogućim sustavnim problemima otkrivenima pri raspoređivanju resursa;
119. smatra da se sredstva u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa (NDICI – Globalna Europa) za pomoć zemljama koje nisu članice EU-a i sredstva dodijeljena za odgovor Europe na rat u Ukrajini ne prate niti kontroliraju na odgovarajući način; poziva Komisiju da uvede odgovarajuće mjere, uključujući provedbu temeljitijih provjera, kako bi se zajamčilo da sredstva EU-a koja se šalju susjednim zemljama u konačnici koriste onima kojima je pomoć najpotrebnija;
120. ističe da se u kontekstu ruske ratne agresije na Ukrajinu predviđa da će proračun EU-a znatno doprinijeti prijedlozima za dugoročnija strukturna rješenja za potrebe Ukrajine za financiranjem; u tom kontekstu naglašava potrebu za zaštitom vladavine prava i financijskih interesa Unije te za sprečavanjem, otkrivanjem i ispravljanjem prijevара, korupcije, sukoba interesa i nepravilnosti pri upotrebi sredstava Unije u Ukrajini, i to na temelju načela transparentnosti i odgovornosti; smatra da bi svi povezani instrumenti financiranja trebali sadržavati stroge odredbe i zaštitne mjere za postizanje tih ciljeva;
121. naglašava činjenicu da je suradnja s međunarodnim partnerima ključna za zaštitu sredstava EU-a koja se troše izvan Europe i prihodovnu stranu proračuna EU-a; stoga pozdravlja radne dogovore koje je Ured europskog javnog tužitelja sklopio 2022. s Uredom glavnog tužitelja Ukrajine, Uredom glavnog tužitelja Republike Albanije, Uredom glavnog tužitelja Republike Moldove, Vrhovnim državnim tužiteljstvom Crne Gore, Državnim odvjetništvom Gruzije i Državnim odvjetništvom Republike Sjeverne Makedonije te Memorandum o razumijevanju i radni sporazum o suradnji potpisan s Ministarstvom pravosuđa i Ministarstvom domovinske sigurnosti Sjedinjenih Američkih Država;

122. preporučuje da se obustavi proračunska potpora u zemljama izvan EU-a, uključujući zemlje kandidatkinje, u kojima vlasti očito ne poduzimaju stvarne mjere protiv raširene korupcije, te da se istodobno osigura da pomoć stigne do civilnog stanovništva alternativnim kanalima; poziva na to da se u pretprijetnim pregovorima veći prioritet da borbi protiv korupcije i da se naglasak stavi na izgradnju kapaciteta, na primjer preko specijaliziranih antikorupcijskih tijela; poziva Komisiju da pošalje jasnu poruku zemljama kandidatkinjama u kojima otpor prema standardima vladavine prava ugrožava ili odgađa pristupanje EU-u; žali zbog činjenice da je, prema tematskom izvješću Europskog revizorskog suda 01/2022²⁷, 700 milijuna EUR financijske potpore EU-a za poboljšanje vladavine prava na zapadnom Balkanu od 2014. do 2020. imalo slab učinak na temeljne reforme;
123. poziva na međunarodnu suradnju s međunarodnim organizacijama i susjednim zemljama u sprečavanju prekograničnih prijevара; ponovno ističe važnost razmjene najboljih praksi u tom kontekstu;
124. ponovno potvrđuje svoje čvrsto uvjerenje da se samo jačanjem strukture EU-a za borbu protiv prijevara zaštita financijskih interesa EU-a može djelotvorno i učinkovito provoditi i jačati poticanjem interoperabilnosti i prilagodbe jedinstvenom strateškom okviru za borbu protiv prijevara za države članice unutar EU-a, koje se odlučuju za više priljeva u smislu kvantitativne i kvalitativne analize podataka, kako bi se prevladala ograničenja svojstvena nacionalnim sustavima koji nisu dovoljni za suzbijanje sve većih transnacionalnih napada na financijske interese Unije;
- o
- o o
125. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

²⁷ Tematsko izvješće br. 01/2022 naslovljeno „Potpora EU-a vladavini prava na zapadnom Balkanu – Unatoč nastojanjima temeljni problemi ostaju neriješeni”

OBRAZLOŽENJE

U skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (članak 325. stavak 5.) Komisija je dužna izraditi godišnje izvješće o zaštiti financijskih interesa EU-a (poznato kao izvješće PIF) u kojem se detaljno navode mjere poduzete na europskoj i nacionalnoj razini radi suzbijanja prijevара koje utječu na proračun EU-a. Izvješće se temelji na informacijama koje su dostavile države članice, a analiza tih informacija omogućuje procjenu koja su područja najrizičnija, čime se pridonosi boljem usmjeravanju djelovanja na razini EU-a i nacionalnoj razini radi zaštite financijskih interesa Unije.

Europski parlament posebnu pozornost posvećuje rezultatima navedenima u izvješću PIF i analizi koju je na temelju toga provela Komisija. Nadalje, uspostavom strukture za borbu protiv prijevара izvješće o vlastitoj inicijativi Europskog parlamenta o zaštiti financijskih interesa Unije postalo je sveobuhvatnije i sadržava više podataka i informacija, koji potječu i iz Europskog ureda za borbu protiv prijevара (OLAF) i godišnjih izvješća nadzornog odbora OLAF-a, godišnjeg izvješća Ureda europskog javnog tužitelja, Europolu i drugih dijelova strukture za borbu protiv prijevара, uključujući provedbene mjere iz Uredbe o uvjetovanosti, prenošenje direktiva o sprečavanju pranja novca i zviždačima, strategiju za borbu protiv organiziranog kriminala i posebne odredbe Financijske uredbe.

U izvješću o vlastitoj inicijativi ponovno se potvrđuje uvjerenje da se samo jačanjem strukture EU-a za borbu protiv prijevара mogu djelotvorno i učinkovito zaštititi financijski interesi EU-a, čime se prevladavaju ograničenja svojstvena nacionalnim sustavima koji nisu dovoljni za suzbijanje sve većih transnacionalnih napada na financijske interese Unije. Izvjestiteljica naglašava da se sprečavanje i otkrivanje prijevара mora oslanjati na analizu rizika od prijevара i na daljnju digitalizaciju i interoperabilnost baza podataka te da se moraju uspostaviti učinkovito upravljanje borbom protiv prijevара i učinkoviti procesi usmjereni na rezultate koje provode odgovarajuće opremljene strukture kako bi se osigurala suradnja i koordinacija među svim dijelovima strukture za borbu protiv prijevара.

**PRIOLOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJICA PRIMILA INFORMACIJE**

U skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku izvjestiteljica izjavljuje da je tijekom pripreme izvješća, prije njegova usvajanja u odboru, primila informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Subjekt i/ili osoba
Direktor OLAF-a (Centar znanja za borbu protiv prijevvara)
Načelnik odjela OLAF-a (Odjel za strategiju i analizu borbe protiv prijevvara)
Službenici OLAF-ovog Odjela za međuinstitucijske odnose

Navedeni popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestiteljice.

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	4.12.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+: 17 -: 0 0: 2
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Gilles Boyer, Ilana Cicurel, Carlos Coelho, Daniel Freund, Isabel García Muñoz, Maria Grapini, Monika Hohlmeier, Joachim Kuhs, Alin Mituța, Sándor Rónai, Eleni Stavrou
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Dominique Bilde, Jozef Mihál, Mikuláš Peksa, Wolfram Pirchner, Pirkko Ruohonen-Lerner
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Lena Düpont, Tomasz Frankowski, Sabrina Pignedoli

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

17	+
ECR	Pirkko Ruohonen-Lerner
NI	Sabrina Pignedoli
PPE	Carlos Coelho, Lena Dūpont, Tomasz Frankowski, Monika Hohlmeier, Wolfram Pirchner, Eleni Stavrou
Renew	Gilles Boyer, Ilana Cicurel, Jozef Mihál, Alin Mītuța
S&D	Isabel García Muñoz, Maria Grapini, Sándor Rónai
Verts/ALE	Daniel Freund, Mikuláš Peksa

0	-

2	0
ID	Dominique Bilde, Joachim Kuhs

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani